

רשות ההגבלים העסקיים

החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 בדבר מתן פטור מאישור הסדר כובל להסכם בין טריג מידע מרחבי בע"מ, אופק צילומי אויר (1987) בע"מ, מר יריב כסיף ומר טל חצב

1. פתח דבר

ביום 19 ביוני 2012 הונחה בפניי בקשה למתן פטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן: "החוק"), להסדר כובל בין טריג מידע מרחבי בע"מ (להלן: "טריג"), אופק צילומי אויר (1987) (להלן: "אופק"), מר יריב כסיף ומר טל חצב.

לאחר שבחנתי את ההסדר הנזכר, כמו גם את השפעתו האפשרית על התחרות בשווקים הרלוונטיים, ולאחר שנועצתי בוועדה לפטורים ולמיזוגים, שוכנעתי כי הכבילות שבהסדר אינן פוגעות פגיעה של ממש בתחרות בשווקים המושפעים מן ההסדרים; כי עיקרו של ההסדר אינו בהפחתת התחרות או במניעתה; וכי אין בו כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו. מטעמים אלו מצאתי כי ההסדר ראוי לפטור לפי סעיף 14 לחוק, בשל הנימוקים שיפורטו להלן.

2. ההסדר והצדדים לו

טריג הינה חברה פרטית, בבעלות ה"ה יריב כסיף (להלן: "יריב"), טל חצב (להלן: "טל") ואור כוכבא. כל אחד מהנ"ל מחזיק בשליש מהון המניות המונפק והנפרע של טריג, מכהן בה כדירקטור ועד לאחרונה, גם הועסק בה כעובד בשכר. טריג עוסקת במיפוי ומדידות בענף מערכות המידע הגאוגרפיות.

אופק הינה חברה פרטית, בבעלות מלאה של חברת אופק מערכות צילומי אויר (1995) בע"מ, הנשלטת ע"י מר אהוד פרידלנדר (כ-88%). אופק עוסקת, בעצמה ובאמצעות חברות קשורות, בתחום המיפוי והמדידות בענף מערכות המידע הגאוגרפיות. בנוסף פעילה אופק בתחום שירותי הטסה בשכירות ושירותי דפוס מיוחדים.

בעקבות מחלוקות שנתגלו בין בעלי מניות טריג, הוסכם ביניהם כי יריב וטל יחדלו מלעבוד בטריג ויחפשו מקור פרנסה אחר אך יוסיפו להחזיק במניותיה, לכהן בה כדירקטורים ולהיות ערבים אישית לחובותיה כלפי צדדים שלישיים. כל זאת, עד לפירעון חובותיה של טריג להם הם ערבים באופן אישי. עוד הוסכם כי יריב וטל ימנעו מלהתחרות בטריג ביחס למספר לקוחות ופרוייקטים ספציפיים (להלן: "תניית אי התחרות").

כעת מבקשים יריב וטל להתחיל לעבוד באופק בתפקידי מנהל ייצור ומנהל שיווק בחו"ל, בעת שהם מוסיפים להיות בעלי מניות ודירקטורים בטריג וערבים לחובותיה, כמתואר לעיל, וכן

מחוייבים שלא להתחרות בה. בגין הסדר זה מבקשים הצדדים פטור לפי סעיף 14 לחוק לתקופה בת 18 חודשים.

3. השפעת הכבילות על התחרות

אופק וטריג הן מתחרות בענף המיפוי והמדידות על מקטעיו השונים: שתי החברות עוסקות בצילום והפקת תצלומי אורתופוטו (תצלום אוויר מיושר); במדידות קרקעיות משלימות למיפוי אווירי ובמדידות קרקעיות הנדסיות; בעריכת סקרים גאוגרפיים (אותם מבצעת אופק באמצעות חברה קשורה); ובמיפוי פוטוגרמטרי.

העובדה כי בעלי מניות ודירקטורים בטריג ישמשו כבעלי תפקיד בחברה המתחרה, אופק, ובאותה העת יהיו ערבים אישית לפרעון חובותיה של טריג עשויה, על פניו, למנוע או להפחית את התחרות בין שתי החברות. מעמדם של יריב וטל בטריג מקנה להם גישה למידע עסקי מסחרי של טריג ומקים חשש לתיאום בין החברות ולכל הפחות להפחתת התחרות בין החברות. זאת ועוד, בגילוי דעת הממונה בענין "ייחסי נשייה בין מתחרים כהסדר כובל"¹, עמד הממונה על כך כי יחסי נשייה משפיעים על מהלך העסקים ועל שיקוליהם העסקיים של הצדדים הנוגעים בדבר ועשויים בנסיבות מסוימות לפגום בעצמאות שיקול הדעת של הצדדים או מי מהם, באופן העלול לפגוע בתחרות ביניהם. ליריב וטל, כמי שערבים באופן אישי לחובותיה של טריג, אינטרס טבעי בפירעון חובות אלו והדבר עלול לתמרץ אותם לרסן את עוצמת התחרות של אופק כנגד טריג.

יצוין, כי מן המידע שהוצג בפני עולה כי ההסדר בין הצדדים אינו עולה כדי מיזוג. אין מדובר ביצירת "זיקת השפעה ממשית ונמשכת" בין מנגנוני קבלת ההחלטות של שתי החברות² או ברכישת היכולת לכוון את פעילותה של החברה.³ כך, מן המצגים אשר הוצגו בפני עולה כי יריב וטל ימלאו באופק תפקידי מנהל שיווק בחו"ל ומנהל ייצור וכי משרות אלה אינן מהוות חלק מהנהלת החברה וכוחו של מי שמכהן בהן להשפיע על הליכי קבלת ההחלטות באופק מצומצם. כמו כן, לאחר הפסקת עבודתם של יריב וטל בטריג, תנוהל טריג על ידי בעל המניות השלישי, ללא מעורבות פעילה מצד יריב וטל, למעט בנושאים הקושרים בהגדלת חבותם האישית.

בהסדר שבפני קיים גם היבט אנכי. אופק הינה אחת מבין שני הגורמים היחידים בישראל העוסקים בתצלום אוויר אנכי (הגורם השני הינו המרכז למיפוי ישראל), שהינו תשומה חיונית לעבודת המיפוי הפוטוגרמטרי, בה עוסקות כאמור הן טריג והן אופק. יצירתו של קשר אנכי בין אופק וטריג עשוי איפוא לתמרץ את אופק להעדיף את טריג על פני מתחרים אחרים הזקוקים לשירותיה.

¹ גילוי דעת 1/06 "ייחסי נשייה בין מתחרים כהסדר כובל", הגבלים עסקיים 5000202 (2006).

² הנחיות הממונה על הגבלים עסקיים לגבי הליכי הדיווח והבדיקה של מיזוגי חברות לפי חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988

³ קביעה בדבר מיזוג בפועל בין: בנק ברקליס דיסקונט בע"מ ובנק דיסקונט לישראל בע"מ, הגבלים עסקיים 3006593 (1993); קביעה בדבר מיזוג בפועל: כור תעשיות בע"מ וקבוצת בנק הפועלים, ההגבלים העסקיים 3001319 (1996); קביעה בדבר מיזוג בפועל בין: גולקל 1992 בע"מ וצובר חברה למסחר בע"מ, הגבלים עסקיים 3001329 (1998)

ניתוח החששות האופקיים והאנכיים שמעורר ההסדר מושא הבקשה מלמד כי חששות אלו מופגים בנסיבות העניין. מהנתונים שבפני עולה כי בתחום המיפוי המדידות, על מקטעיו השונים, קיימים מתחרים רבים (למעט בתחום הצילום האנכי, בו טריג אינה עוסקת כאמור). חלקה של טריג בכל אחד מן המקטעים הינו מצומצם ביותר. אומנם אופק מחזיקה, על פי הערכות הגורמים בשוק, בנתח שוק גדול יותר בחלק מן התחומים אך היתרון שעשוי להיות לה כתוצאה משיתוף פעולה לכאורה עם טריג אינו משמעותי והוא אינו מקים חשש מפני פגיעה בתחרות. באשר לקיומו של חשש תחרותי אנכי, גם בהקשר זה, חלקה של טריג בתחום המיפוי הפוטוגרמטרי אינו משמעותי ועל כן אינו מעורר חשש לפגיעה בתחרות בדמות חסימת מתחרים. יתרה מזו, כיון שיריב וטל אינם בעלי השפעה של ממש על התנהלותה התחרותית של אופק, יש בכך כדי להרגיע את החששות האנכיים והאופקיים האמורים.

הצורך בהסדר אליו הגיעו הצדדים נובע ממערכת היחסים הקודמת ביניהם, במסגרתה נטלו על עצמם יריב וטל מחויבויות כספיות בקשר עם טריג אשר אין הם יכולים להתנער מהן ובצורך של יריב וטל במציאת מקור פרנסה אחר משנתגלעו חילוקי הדעות אשר הובילו לסיום עבודתם בטריג.

נוכח האמור מצאתי כי אין מניעה ממתן הפטור המבוקש בקשר עם כבילות אלו.

באשר לתניית אי התחרות, עזיבתם של יריב וטל את טריג, גם אם טרם נפרדו מאחזקותיהם בה, דומה במהותה למכירת חלקם בחברה. דיני ההגבלים העסקיים מכירים בצורך בהגבלת התחרות בין צדדים לעסקת מכירה של עסק או פעילות עסקית - בשלמותם או בחלקם. ככלל, הרציונל להגבלת פעילותו העסקית של המוכר מלהתחרות בתחום פעילותו של העסק הנרכש במיזוג הינו הרצון לשמר את ערכו הכלכלי של העסק הנרכש ולהבטיח את נכונות הרוכש לרכוש את העסק ולהשקיע בו מהונו וממרכו. תניית אי תחרות מסוג זה הינה תניה נפוצה בעסקאות מיזוג. בכללי ההגבלים העסקיים (פטור סוג לכבילות נלוות למיזוגים), תשס"ט-2009, וכן בסעיף 8(3) לחוק הוכר ההיגיון העסקי הלגיטימי שבמתן הגנה לערכו של העסק הנמכר על-ידי התחייבות מוכר העסק שלא להתחרות בו.

בענייננו, רצונם של הצדדים לצאת לדרך עסקית נפרדת במקביל להתחייבותם שלא להתחרות זה בזה בקשר עם לקוחות ופרויקטים מסוימים היא טבעית ומובנת ועולה בקנה אחד עם הטעמים שמנינו לעיל. כאמור, תניות אי תחרות החלות על מוכר עסק לפרק זמן סביר מהוות הסדרים אשר הממונה, כמו גם המחוקק, עמד על הרציונל העסקי המצדיק התרתם.

התחייבותם של יריב וטל לאי תחרות תחומה ומצומצמת ללקוחות ופרויקטים מסוימים בלבד עימם מקיימת טריג כיום קשרים עסקיים, והיא מוגבלת בזמן. כבילה זו חלה על יריב וטל כפרטים בלבד והיא אינה חלה על אופק, בה הם מועסקים.

בנסיבות אלו, ונוכח הטעמים עליהם עמדתי לעיל בענין הפגת החשש לפגיעה בתחרות כתוצאה מן ההסדר מושא הבקשה, מצאתי כי אין מניעה מלהעניק את הפטור המבוקש.

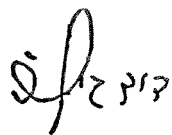
4. סוף דבר

לאחר שנועצתי בועדה לפטורים ומיזוגים, ראיתי לנכון להשתמש בסמכות הנתונה לי בסעיף 14 לחוק ולהעניק את הפטור המבוקש לתקופה בת 18 חודשים, החל ממועד מתן החלטה זו.

בהתאם לסעיף 15(א) לחוק נתונה החלטתי זו לערר בפני אב בית הדין להגבלים עסקיים על ידי איגוד עסקי, ארגון צרכנים או כל אדם העלול להיפגע מההסדר הכובל עליו ניתן הפטור.

פרופ' דיויד גילה

הממונה על הגבלים עסקיים

ירושלים, כ"ו אלול תשע"ב

13 בספטמבר 2012